

ALBERT SÁNDOR

AZ ÉLETHOSSZIG TARTÓ TANULÁSRÓL

Régebben úgy tartották, hogy „a jó pap holtig tanul”. Ma ez az elvárás általánossá vált, és mindenkire érvényes, aki ebben a globalizált világban sikeres akar lenni.

Az élethosszig tartó tanulás elsősorban a következő változások miatt válik egyre inkább szükségszerűvé:

- a munkaerőpiaci elvárások állandó változása;
- a folyamatosan változó társadalmi környezet;
- a munkaalapú társadalmat folyamatosan felváltja a tudásalapú társadalom és gazdaság, amelyben felértékelődik a tudás;
- az információs társadalom gyorsütemű fejlődése;
- a megszerzett tudás gyors elévülése és új ismeretek megszerzésének igénye.

A munkahelyet nem elég csak megszerezni, azt meg is kell tartani, folyamatosan meg kell felelni a munkaadói elvárásainak. Az ismeretek folyamatos megújítására, frissítésére van tehát szükség, hogy megőrizzük foglalkoztatóságunkat.

Az élethosszig tartó tanulás életünk része, ezért az iskola elsődleges feladata az élethosszig tartó tanulás megalapozása. Az Európai Bizottság Memorandum szerinti: az élethosszig tartó tanulás „*nélkülözhetetlen alapja a mindenki számára biztosított jó minőségű alapoktatás, melynek során minden fiatalnak el kell sajátítania a tudás alapú társadalom által megkövetelt új alapismereteket és készségeket. Ennek során arról is gondoskodni kell, hogy a fiatalok megtanuljanak tanulni és pozitívan viszonyuljanak a tanuláshoz.*” (Európai Bizottság, 2000).

Az élethosszig tartó tanulás megvalósításához két alapvető dolog szükséges: a tanulási motiváció és érdeklődés. Az iskola egyik legfontosabb feladata tehát az élethosszig tartó tanulást lehetővé tevő kompetenciák kialakítása.

Ide tartoznak a különféle technikák és készségek, amelyek lehetővé teszik az információkeresést és felvételt, valamint annak értékelését, továbbá a másokkal való együttműködést (Svecnik, 2004).

Melyek azok a legfontosabb kompetenciák (kulcskompetenciák), amelyek a nevelés alapjául kell, hogy szolgáljanak? A 2000-ben Lisszabonban megtartott európai csúcsertekezleten az Európai Unió nyolc kulcskompetenciát fogalmazott meg. Ezek az európai állampolgárokkal szembeni alapvető elvárásokat fejezik ki, és ezeket a kulcskompetenciákat a kötelező iskolai oktatás végére minden polgárnak el kell sajátítania:

- **anyanyelvi kommunikáció** (az egyén képes gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezésére, értelmezésére szóban és írásban egyaránt, hallott szöveg értésére, olvasott szöveg értésére, rendelkezik íráskészséggel és beszéd-készséggel),
- **idegen nyelvi kommunikáció** (gondolatok, érzések, tények és vélemények szóban és írásban történő megértésének, kifejezésének és értelmezésének képessége),
- **matematikai, természettudományi és technológiai kompetenciák**

(a matematikai kompetencia birtoklása a legalapvetőbb szinten: az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, százalékszámítás és törtekkel való műveletek; magasabb szinten: az egyetemesen használt képletek, modellek, geometriai ábrák, görbék, grafikonok használata, valamint a konvergencia és divergencia stratégiák közül a legmegfelelőbb kiválasztása. A természettudományi és technológiai kompetencia magába foglalja az emberi tevékenység által okozott változások és az egyes ember felelősségének megértését),

- **az információs és kommunikációs eszközökkel való bánni tudás** – IKT-készségek (a multimédiás technológiák által közvetített információk keresését, értékelését, tárolását, létrehozását,

bemutatását és átadását, valamint az internetes kommunikációban és a hálózatokban való kritikai szemléletű, felelős és biztonságos részvétel képességét foglalják magukba),

- **a tanulás tanulása** (a saját tanulási folyamat szervezésének, irányításának, fenntartásának és az önértékelésnek a képessége),

■ **szociális kompetenciák** (azok a viselkedésformák, amelyek birtokában kell lenni ahhoz, hogy az egyén képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni mind a köz-, mind a magánéletben, és hogy szükség esetén meg tudja oldani a felmerülő konfliktusokat),

- **vállalkozó szellem** (felelősségtudat, kezdeményező-készség, stratégiai gondolkodás, tervezés, szervezés, sikerorientáltság, saját erősségek és gyengeségek felismerése, stb.),

■ **kulturális kompetencia** (történelmi összefüggések megértése, irodalmi, zenei és egyéb művészeti alkotások megbecsülése, kreatív kifejezésre való képesség, stb.).

Az élethosszig tartó tanulás elsősorban a munkavégzéshez és a munkaerőpiaci pozíciók megőrzéséhez kapcsolódó ismeretek és kompetenciák megszerzését helyezi előtérbe, hiszen nemcsak saját magukon segítenek mindazok, akik munkahelyeiket megtartják, hanem adót is fizetnek, és nem gyarapítják a munkanélküliek, leszakadók táborát. Tágabb értelemben az élethosszig tartó tanulás az emberek személyes boldogulásához is hozzájárul. A témával foglalkozó szakemberek kiemelik, hogy elsősorban rajtunk múlik, foglalkoztathatók maradunk-e életünk végéig.

IRODALOMJEGYZÉK:

- Európai Bizottság. 2000. Memorandum az egész életen át tartó tanulásról. www.nepfoiskola.hu
- Svecnik, E. (2004): Welche Kompetenzen sollen der Schule vermittelt werden?